

TA'LIMDA TEXNOLOGIK YONDASHUV

Nuriya Masharipova Hamro qizi

Ttauf Nevrologiya 1- bosqich magistratura talabasi

+998 91 432 18 04

Olimova Dano Shakirovna

Pedagogika fanlari nomzodi,dotsent

Annotatsiya: Mazkur maqolada ta'lim jarayonida texnologik yondashuvning ahamiyati va uni samarali qo'llash usullari yoritilgan. Raqamli texnologiyalar, multimedia vositalari va interaktiv platformalarning o'quv jarayoniga integratsiyasi o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshirishi, dars samaradorligini ta'minlashi hamda individual yondashuv imkoniyatlarini kengaytirishi tahlil qilinadi. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar asosida ta'limni tashkil etishning afzalliklari, muammolari va ularni bartaraf etish yo'llari ham ko'rib chiqiladi. Maqola pedagogik jarayonni innovatsion yondashuv asosida takomillashtirishga qaratilgan tavsiyalar bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: ta'lim, texnologik yondashuv, raqamli texnologiyalar, interaktiv dars, innovatsion ta'lim, pedagogik metodlar, o'quv jarayoni, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, zamonaviy ta'lim, masofaviy o'qitish.

Kirish.

Zamonaviy davrda ta'lim sohasida ro'y berayotgan tub o'zgarishlar va innovatsion texnologiyalarning jadal sur'atlar bilan rivojlanishi pedagogik jarayonlarga yangicha yondashuvni talab qilmoqda. An'anaviy o'qitish uslublari o'z o'rnini asta-sekin ilg'or texnologiyalar asosidagi ta'lim shakllariga bo'shatmoqda. Ayniqsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), sun'iy intellekt, virtual va kengaytirilgan reallik, onlayn ta'lim platformalari ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Bunday yondashuvlar o'quvchilarning faolligini oshiradi, ularning mustaqil fikrlash, izlanish va ijodiy yondashuv

ko'nikmalarini rivojlantiradi. Texnologik yondashuv — bu nafaqat texnik vositalardan foydalanish, balki o'quv jarayonini tizimli, maqsadga yo'naltirilgan va natijador shaklda tashkil etish metodologiyasidir. Unda o'qituvchi bilim beruvchidan ko'ra ko'proq yo'naltiruvchi va ko'makchi sifatida namoyon bo'ladi. Bu yondashuv o'quvchilarga bilimlarni mustaqil egallash, ularni amalda qo'llash va real hayotdagi muammolarga yechim topishga yo'naltirilgan faoliyatni shakllantirishga xizmat qiladi. O'zbekistonda ham so'nggi yillarda ta'lim tizimini raqamlashtirish, zamonaviy texnologiyalarni o'quv jarayoniga tatbiq etish borasida muhim qadamlar qo'yilmoqda. Xususan, "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida ta'lim muassasalarida raqamli vositalardan foydalanish samaradorligi ortib bormoqda. Bunday sharoitda ta'limda texnologik yondashuvni chuqur o'rganish, uning imkoniyatlari va muammolarini tahlil qilish dolzarb masala hisoblanadi. Mazkur maqolada texnologik yondashuvning ta'limdagi roli, uni samarali joriy etish yo'llari, afzalliklari hamda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolar va ularning yechimlari atroflicha tahlil qilinadi.

Asosiy qism.

Texnologik yondashuv — bu ta'lim jarayonini zamonaviy texnologiyalar yordamida tashkil etish, o'qitish metodikasini takomillashtirish, o'quvchilar bilan samarali aloqani yo'lga qo'yish va ularning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan tizimli faoliyatdir. Ushbu yondashuv o'qitish mazmuni, shakli, metodlari va vositalarini tubdan o'zgartirib, o'quv jarayonini interaktiv, ochiq va ijodiy muhitda tashkil etish imkonini beradi.

1. Texnologik yondashuvning asosiy tamoyillari. Texnologik yondashuv bir nechta muhim tamoyillarga asoslanadi: Tizimlilik – o'quv jarayoni oldindan belgilangan maqsad, vazifa, metod, vosita va natijalarni o'z ichiga olgan yagona tizim sifatida qaraladi. Maqsadga yo'naltirilganlik – har bir dars aniq pedagogik maqsadlarga yo'naltiriladi. Faollik va mustaqillik – o'quvchilar darsda faollik bilan ishtirok etadi va mustaqil ravishda bilim olish imkoniyatiga ega bo'ladi. Refleksiya va tahlil – o'quv jarayonida olingan bilimlar doimiy tahlil qilinadi va baholanadi.

2. Texnologik yondashuv vositalari. Bugungi kunda ta'lim jarayonida keng qo'llanilayotgan texnologik vositalarga quyidagilar kiradi: Multimedia vositalari (video, audio, animatsiyalar) Interaktiv doskalar. Kompyuter dasturlari va mobil ilovalar. Virtual haqiqat (VR) va kengaytirilgan reallik (AR) vositalari. Elektron o'quv qo'llanmalari va platformalari

(Moodle, Google Classroom, Coursera, Edmodo va boshqalar) Sun'iy intellekt asosidagi ta'lim tizimlari. Ushbu vositalar orqali o'quvchilar individual ravishda bilim olishi, tezkor va qiziqarli shaklda darsni tushunishi, real hayotga yaqin misollar bilan ishlashi mumkin.

3. Texnologik yondashuvning afzalliklari. Ta'limda texnologik yondashuvning quyidagi ijobiy jihatlari ajratib ko'rsatiladi: Shaxsiylashtirilgan ta'lim – har bir o'quvchining bilim darajasi, qiziqishi va ehtiyojlariga mos ta'lim olish imkoniyati yaratiladi. O'zlashtirish darajasining oshishi – vizual, audio va interaktiv vositalar yordamida bilimlar chuqurroq o'zlashtiriladi. Moslashuvchanlik – o'quv jarayoni istalgan joyda va vaqtda tashkil etilishi mumkin. Ijodkorlik va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish – texnologiyalar orqali ochiq muhitda ishlash, o'z fikrini erkin bildirish imkoniyati mavjud bo'ladi. Muvozanatli va samarali baholash tizimi – testlar, viktorinalar, onlayn monitoring vositalari yordamida o'quvchilar bilim darajasi doimiy kuzatib boriladi.

4. Texnologik yondashuvdagi muammolar. Shunga qaramay, texnologik yondashuvni ta'limga tatbiq etishda bir qator muammolar ham mavjud: Texnik jihozlanishning yetarli emasligi – ayrim hududlarda internet tarmog'i yoki zamonaviy qurilmalarning yetishmasligi ta'lim sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. O'qituvchilarning tayyorgarlik darajasi – barcha pedagoglar ham texnologiyalardan foydalanish bo'yicha yetarli ko'nikmaga ega emas. Dijital nomuvofiqlik – o'quvchilar va o'qituvchilar orasidagi texnologik bilimlar farqi ba'zan to'siq bo'lishi mumkin. Shaxsiy muloqot yetishmasligi – onlayn ta'limda bevosita muloqot imkoniyatlari cheklanishi mumkin.

5. Rivojlantirish yo'nalishlari. Texnologik yondashuvni rivojlantirish va samaradorligini oshirish uchun quyidagi chora-tadbirlar muhim hisoblanadi: O'qituvchilarni muntazam ravishda AKT bo'yicha qayta tayyorlash va malakasini oshirish; Ta'lim muassasalarini zamonaviy texnik vositalar bilan jihozlash; O'quv dasturlariga interaktiv va onlayn resurslarni integratsiya qilish; O'quvchilar uchun ochiq ta'lim muhitini yaratish va raqamli madaniyatni shakllantirish; Ilmiy-amaliy loyihalarni yo'lga qo'yish va texnologik innovatsiyalarni sinovdan o'tkazish.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, texnologik yondashuv zamonaviy ta'limning ajralmas va zaruriy tarkibiy qismiga aylangan. U nafaqat o'quv jarayonining sifatini oshiradi, balki

o'quvchilarning bilimga bo'lgan qiziqishini uyg'otadi, ularni faol va mustaqil fikrlovchi shaxs sifatida shakllantirishga xizmat qiladi. Dars jarayonida turli texnologik vositalardan oqilona foydalanish o'quvchilarning axborotni tez va samarali qabul qilishi, uni tahlil qilishi va amaliyotda qo'llay olishini ta'minlaydi. Shuningdek, texnologik yondashuv o'qituvchining ham pedagogik mahoratini oshirish, darslarni innovatsion shaklda tashkil etish imkonini beradi. Ammo bu yo'nalishda mavjud bo'lgan texnik, metodik va tashkiliy muammolarni tizimli hal qilish ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois, ta'lim tizimida raqamli vositalarni joriy etish bilan bir qatorda, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasini oshirish, texnologik infratuzilmani mustahkamlash, o'quvchilar uchun qulay va samarali raqamli muhit yaratish dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda. Kelajak ta'limi raqamli transformatsiyaga tayanadi. Shunday ekan, texnologik yondashuvni to'g'ri yo'lga qo'yish, uning pedagogik imkoniyatlaridan oqilona foydalanish zamonaviy ta'lim tizimining barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “Raqamli O'zbekiston – 2030” strategiyasi to'g'risidagi qarori. – 2020 y.
3. Qodirova D.S., Mamatqulova M.M. Axborot texnologiyalari asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
4. Xolbekov M.X. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
5. Ziyoyeva G.Z. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2022.
6. Jononov A. Raqamli ta'limning pedagogik asoslari. – Toshkent: Ilm ziyo, 2021.
7. Murodov T., Yo'ldoshev Sh. O'quv jarayoniga interaktiv metodlarni tatbiq etish. – Buxoro: BDU, 2020.
8. UNESCO. ICT in Education: A Critical Literature Review and Its Implications. – 2021.
9. Mishra, P., & Koehler, M. J. Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge. Teachers College Record, 2006.

10. Bates, A. T. Teaching in a Digital Age. – Tony Bates Associates Ltd., 2015.
11. Anderson, T. The Theory and Practice of Online Learning. – AU Press, 2008.
12. Kozma, R.B. ICT and Educational Reform in Developing Countries: Policy, Plans and Practices. – 2005.
13. Siemens, G. Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age. – International Journal of Instructional Technology and Distance Learning, 2005.
14. Selwyn, N. Education and Technology: Key Issues and Debates. – London: Bloomsbury, 2016.
15. O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi vazirligi. O‘qituvchilar uchun raqamli ta’lim bo‘yicha metodik qo‘llanma. – Toshkent, 2022.